

STORTINGET

Innst. 434 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:174 S (2020–2021)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Espen Barth Eide, Else-May Norderhus, Åsmund Aukrust, Ruth Grung og Runar Sjøstad om en strategi for arbeidet med FNs naturavtale

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen legge fram for Stortinget en strategi for det kommende implementeringsarbeidet med FNs naturavtale i Norge før avtaleinngåelsen på partsmøtet om FNs naturavtale i 2021.
2. Stortinget ber regjeringen legge fram en stortingsmelding i løpet av 2022 med forslag til en tverrsektoriell handlingsplan for hvordan Norge skal nå naturavtalens målsettinger.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Espen Barth Eide, Ruth Grung, Else-May Norderhus og Runar Sjøstad, fra Høyre, Liv Kari Eskeland, Stefan Heggelund, Aase Simonsen og Lene Westgaard-Halle, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Gisle Meininger Saudland, fra Senterpar-

tiet, Sandra Borch og Ole André Myhrvold, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Venstre, lederen Ketil Kjenseth, fra Kristelig Folkeparti, Tore Storehaug, og fra Miljøpartiet De Grønne, Per Espen Stoknes, viser til Representantforslag 174 S (2020–2021) fra stortingsrepresentantene Espen Barth Eide, Else-May Norderhus, Åsmund Aukrust, Ruth Grung og Runar Sjøstad om en strategi for arbeidet med FNs naturavtale.

Komiteen understreker at vi står midt i to fundamentale miljøkriser: klimaendringer og tap av natur. At arter og natur bygges ned, er en like stor trussel for menneskeheten som klimaendringer. Ødeleggelse av natur og utryddelse av arter skjer nå i et tempo vi aldri har sett før, og flere arter enn noen gang trues av utryddelse. Komiteen påpeker at det i stor grad er de samme driverne som fører til klimaendringer og som ødelegger naturen.

Komiteen påpeker at Det internasjonale naturpanelet (IPBES) i sin globale utredning peker på at en million arter er truet av utryddelse, og at natur og økosystemer forfaller overalt i verden. Det er alvorlig fordi naturen og artene skaffer oss alt vi trenger for å leve – som rent vann, ren luft, mat, materialer og medisiner.

Komiteen understreker at det å ta vare på naturen er helt avgjørende for vår eksistens og velferd. Det er også hele grunnlaget for vår økonomi og sysselsetting. Naturpanelets rapport viser at det som gjøres globalt for å ta vare på naturen, er for lite, og det går for sakte.

Komiteen understreker at naturareal også er i sterk nedgang i Norge, med tap av biologisk mangfold og utslipp av klimagasser som konsekvenser. Samtidig bidrar norsk etterspørsel etter mat og andre produkter til tap av naturareal andre steder i verden. Vi må stanse

ødeleggelsen av natur, gjenopprette ødelagt natur og legge til rette for mer natur, både i Norge og internasjonalt.

Komiteen viser til at vi må tenke annerledes om hvordan vi bruker naturen. Når vi bygger ny infrastruktur, bygninger og anlegg må vi tenke gjerrig og smart. Vi må ikke bruke mer areal enn vi trenger, og vi må legge til rette for innovative naturbaserte løsninger, også i byene. Komiteen mener det å ta hensyn til naturen er vesentlig i og for alle sektorer som driver med utvinning og produksjon, inkludert gruvedrift, fiskerier, skogbruk og landbruk.

Komiteen påpeker at naturbaserte løsninger kan bidra med over tretti prosent av klimatiltakene som trengs fram til 2030 for å møte togradersmålet, samtidig som naturen tjener på det. Komiteen mener vi må stimulere bedrifter til å bidra til å utvikle de naturbaserte løsningene og sørge for at det lønner seg. Nedbygging og annen arealbruk fører til økte klimagassutslipp fordi natur binder karbon.

Komiteen påpeker at Norge har tatt mange grep for å sikre en helhetlig og tverrsektoriell politikk for naturmangfold både innenlands og internasjonalt. Komiteen viser blant annet til prioriteringen av skogvern, marine verneområder, økt innsats mot miljøkriminalitet og innsatsen mot fremmede arter. Internasjonalt har Norge blant annet tatt på seg en ledertrøye for å bevare regnskogen og jobbe mot forsøpling i havene.

Komiteen er opptatt av at Norge skal velge løsninger som er bra for både klima og natur, og understreker at en helhetlig og økosystembasert forvaltning fremmer både bærekraftig bruk og bevaring av økosystemene. Komiteen merker seg at forhandlingene om et nytt globalt rammeverk allerede er i gang, med sikte på vedtak høsten 2021.

Komiteen viser til at et globalt rammeverk for naturmangfold etter 2020, heretter kalt naturavtalen, skal vedtas i Kunming i Kina 11.–24. oktober 2021 under partsmøtet for biomangfoldskonvensjonen (CBD). Målet er at rammeavtalen, som ikke er rettslig bindende, skal bli like viktig for naturen som Parisavtalen er for klimapolitikken. Komiteen påpeker at naturavtalen skal sette miljømål for perioden 2021 til 2030 med formål om å bedre tilstanden til det biologiske mangfoldet i verden, basert på blant annet FN naturpanels (IPBES) rapporter.

Komiteen mener det er positivt at Norge har påtatt seg en pådriverrolle for forhandlingene for en naturavtale frem mot møtet i Kina, slik at tempoet holdes oppe på tross av at vi står midt i en global pandemi. Komiteen mener det er helt avgjørende at Norge fortsetter dette arbeidet dersom COP 15 blir utsatt som følge av pandemien.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, viser til Stortingets behandling av Meld. St. 14 (2015–2016) Natur for livet, norsk handlingsplan for naturmangfold (naturmangfoldmeldinga) og påpeker at denne gir et godt grunnlag på vei mot gjennomføringen av et nytt globalt rammeverk. Samtidig er det viktig at man oppdaterer planene og tiltakene som må gjøres for å nå målene i det nye rammeverket, så snart dette er på plass.

Komiteen merker seg statsrådens svarbrev av 12. april 2021, der statsråden mener det er en god idé at Norge raskt får på plass en plan for hvordan Norge skal nå de nye globale målene etter at forhandlingene i Kina er avsluttet. Brevet er vedlagt innstillingen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen og et borgerlig flertall i Stortinget sammen gjennom de siste åtte årene har hatt en storstilt satsing på natur. Blant annet er skogvern prioritert med nær 3,3 mrd. kroner, det er etablert ni nye marine verneområder i 2020, og regjeringen har lagt fram Meld. St. 29 (2020–2021) om en helhetlig plan for bevaring av viktige områder for marin natur. Nylig ble det også lagt fram en helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden.

Norge har sluttet seg til Havpanelets anbefaling om at 30 prosent av havområdene innen 2030 skal beskyttes gjennom marine verneområder og andre tiltak.

Disse medlemmer viser også til at Norge har et særlig ansvar for villrein og villaks, hvor bevilgningene har økt og det er etablert en kvalitetsnorm for villrein. Regjeringen vedtok i fjor en ny prioritert art og to nye utvalgte naturtyper. En direktoratsgruppe har også utarbeidet et forslag til en oppfølgingsplan for truet natur. Regjeringen har mer enn doblet tallet på utvalgte kulturlandskap i jordbruket, til 46. I arbeidet med økologisk grunnkart er det gjort en stor innsats, og Norge er langt framme i dette arbeidet internasjonalt. De fleste kommunene har kommet langt med å registrere rødlistearter og særlig verdifulle områder og naturtyper. I tillegg har natur- og kulturparker som ikke er underlagt vernebestemmelser, kommet inn på statsbudsjettet med støtte til registrering og forvaltning, og en egen melding om miljøkriminalitet er behandlet i Stortinget.

Disse medlemmer viser videre til svarbrev fra klima- og miljøminister Sveinung Rotevatn av 12. april 2021 i anledning saken, hvor det framgår at regnskogsatsingen er Norges største og viktigste bidrag til bevaring av naturmangfold globalt, og at denne blir sett i sammenheng med forhandlingene i COP 15. I det samme svarbrevet går det fram at det er en viss risiko for at COP 15 igjen kan bli utsatt, og at dette vil ha en konsekvens for når vi i Norge kan starte opp med en plan for oppfølging, i påvente av når møtet faktisk blir, og fordi

statene i ettertid skal samkjøre seg for å få mest mulig kraft ut av innsatsen. Statsrådets vurdering er at en plan for oppfølging bør ferdigstilles så snart som mulig etter at et rammeverk for natur er på plass – og innen 2023.

På bakgrunn av dette fremmer komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne, følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget om oppfølgingen av det globale rammeverket for naturmangfold på egnet måte så fort som mulig etter at rammeverket er på plass.»

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at statsministeren signerte løftet «Leaders Pledge» i forbindelse med FNs generalforsamling i september 2020. Sammen med 75 andre statsledere har statsminister Erna Solberg lovet å gjøre gjennomgripende endringer i alle berørte sektorer for å bevare natur- og arts mangfold og for å stanse dagens naturtap.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at representantforslaget som ligger til grunn for denne innstillingen, er i tråd med statsministerens løfte på vegne av Norge i FN.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at koronakrisen har vist oss at naturødeleggelser og rovdrift på naturen i andre deler av verden også kan få store konsekvenser i Norge. Flertallet viser til at en internasjonal avtale kan bidra til å stanse uforsvarlig naturforvaltning, reduksjon av areal for naturmangfold og ulovlig jakt på utrydningstruede dyr.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til brev (vedlagt innstillingen) til energi- og miljøkomiteen fra statsråden Sveinung Rotevatn, datert 12. april 2021, hvor statsråden redegjør for sine synspunkter på representantforslaget og viser til at det er nødvendig å stanse tap av natur, men statsråden kommenterer ikke forslaget om å utarbeide en strategi for bred implementering av en ny naturavtale.

Disse medlemmer understreker at det er viktig at det utarbeides en strategi for implementering og én

tverrsektoriell handlingsplan for implementeringen av naturavtalen i Norge. Disse medlemmer mener det er viktig å sikre Stortingets involvering i saker som vil kunne ha stor betydning for Norge, og arbeidet med å implementere naturavtalen bør skjer raskt og grundig.

Disse medlemmer mener en strategi skal være en framdriftsplan med beskrivelse av prosessen fram mot en ferdig implementering av naturavtalen. Planen bør inneholde tidspunkter og konkrete gjøremål. Disse medlemmer mener en rekke gjøremål må iverksettes og beskrives i en slik strategi for at en tverrsektoriell handlingsplan skal bli god.

Disse medlemmer mener at på bakgrunn av den inngåtte naturavtalen bør hvert departement vurdere hvilke målsettinger i naturavtalen som berører deres virkeområde, og hvilken betydning naturavtalen får for dem, og sørge for at sektormålene ikke motvirker hverandre. Videre mener disse medlemmer at disse vurderingene bør gjøres offentlig tilgjengelige i egnet form, slik at sivilsamfunnet, organisasjoner og næringslivet kan komme med innspill til regjeringens videre arbeid. Disse medlemmer mener en slik strategi for implementeringsprosessen må legges fram for Stortinget senest i forbindelse med regjeringens budsjettframleggelse i oktober 2021.

Disse medlemmer viser til representantforslaget, hvor forslagsstillerne ber om at regjeringen høsten 2022 legger fram en stortingsmelding med en tverrsektoriell innretning hvor det gjøres rede for tiltak for å nå naturavtalens målsettinger på alle berørte departements virkeområder.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram for Stortinget en strategi for det kommende implementeringsarbeidet med FNs naturavtale i Norge før avtaleinngåelsen på partsmøtet om FNs naturavtale i 2021. Strategien for implementeringsprosessen skal legges fram for Stortinget senest i forbindelse med regjeringens budsjettframleggelse i oktober 2021.»

«Stortinget ber regjeringen legge fram en stortingsmelding i løpet av 2022 med forslag til en tverrsektoriell handlingsplan for hvordan Norge skal nå naturavtalens målsettinger.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener at et nytt internasjonalt rammeverk for natur må ta hensyn til at både problemer og løsninger vil være svært forskjellige i ulike deler av verden, at naturbruken er variert, og at ikke all begrepsbruk i denne sammenheng er verken enhetlig eller direkte overførbart. Disse medlemmer vil vise til at Norge relativt sett har lavt press på det biologiske mangfoldet og i tillegg et betydelig politisk fokus på bevaring av biologisk mangfold.

Disse medlemmer vil vise til at Senterpartiet i saker som gjelder vern og forvaltning av natur, grunnleggende sett har en litt annen inngang enn flertallet av de politiske partiene. Med dette mener disse medlemmer at FNs naturavtale generelt vektlegger vern og høy verneprosent som viktige virkemiddel, og at det ikke legges vekt på at målene for biologisk mangfold kan nå gjennom bærekraftig bruk. Disse medlemmer mener dette er en retning som Senterpartiet som forsvarer av bærekraftig bruk og forvaltning av naturressurser ikke uten videre er enig i.

Disse medlemmer mener det vil være hensiktsmessig at statsråden kommer til Stortinget og redegjør for prosess og politisk utgangspunkt for det videre arbeidet med FNs naturavtale, slik at vi får en bred debatt om implementering av FNs naturavtale i Norge og får løftet hele spekteret av tilnærming til et fornuftig og nasjonalt tilpasset rammeverk for natur.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen legge fram for Stortinget en strategi for det kommende implementeringsarbeidet med FNs naturavtale i Norge før avtaleinngåelsen på

partsmøtet om FNs naturavtale i 2021. Strategien for implementeringsprosessen skal legges fram for Stortinget senest i forbindelse med regjeringens budsjettframleggelse i oktober 2021.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen legge fram en stortingsmelding i løpet av 2022 med forslag til en tverrsektoriell handlingsplan for hvordan Norge skal nå naturavtalens målsettinger.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget om oppfølgingen av det globale rammeverket for naturmangfold på egnet måte så fort som mulig etter at rammeverket er på plass.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 11. mai 2021

Ketil Kjenseth

leder og ordfører

Energi- og miljøkomiteen Stortinget
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref
MH/imv

Vår ref
21/1022-

Dato
12. april 2021

Representantforslag 174 S (2020-2021) om ein strategi for arbeidet med naturavtalen til FN

Eg viser til representantforslag frå stortingsrepresentantane Espen Barth Eide, Else-May Norderhus, Åsmund Aukrust, Ruth Grung og Runar Sjøstad om ein strategi for arbeidet med naturavtalen til FN.

Å hindre katastrofale naturøydeleggingar er nødvendig for å sikre velferda til komande generasjonar. Natur og klima er tett samanvovne. Det er i stor grad òg dei same drivarane som fører til klimaendringar og øydelegging av naturen. Kombinasjonen av klimaendringar og tapet av natur og økosystem kan gjere det vanskelegare å skaffe mat til eit veksande folketal på jorda i tida fram mot 2050. Noreg skal velje løysingar som er bra for både klima og naturen, og vi jobbar for det same internasjonalt. Ei heilskapleg og økosystembasert forvaltning fremmer både berekraftig bruk og bevaring av økosystema. Forhandlingar om eit nytt globalt rammeverk for natur held no frem, med sikte på vedtak på partsmøtet COP15 i Kina, planlagt 11.-24. oktober 2021.

I Noreg har regjeringa ein heilskapleg og tverrsektoriell politikk for naturmangfald gjennom Meld. St. 14 (2015-2016) *Natur for livet*, norsk handlingsplan for naturmangfald (naturmangfoldmeldinga) og Stortinget si behandling av denne. Regjeringa har satt i verk mange tiltak for å bevare naturmangfald. Vi har mellom anna prioritert skogvern med nær ca. 3,3 milliardar kroner over 8 år. Seinast 19. mars i år verna vi 15 viktige skogområde, som alle var tilbod frå private skogeigarar om frivillig vern. Regjeringa har etablert ni nye marine verneområde i 2020 og vi følgjer opp Stortinget sitt vedtak om å leggje fram ein heilskapleg plan for marine verneområde. Vi har fremja ei Stortingsmelding for å styrkje innsatsen mot miljøkriminalitet, auka innsatsen mot framande skadelege artar med ein ny tiltaksplan på tvers av sektorar og etablert ei kvalitetsnorm for villrein. Vi har nyleg lagt fram ein heilskapleg

tiltaksplan for Oslofjorden i mars 2021, og tidlegare fastsett ein handlingsplan for forvaltning av verneområda. Regjeringa vedtok i fjor ein ny prioritert art og to nye utvalde naturtypar. Ei direktoratsgruppe har også utarbeida forslag til ein oppfølgingsplan for truga natur. Regjeringa har meir enn dobla talet på Utvalde kulturlandskap i jordbruket, til 46.

Noreg har høge ambisjonar for det nye globale rammeverket for natur og saka er høgt prioritert i regjeringa. Noreg var vertskap for Trondheimskonferansen i juli 2019 der *The Trondheim Call for Action*– eit opprop som forpliktar miljøministrar frå 11 land, inkludert Noreg, til å arbeide saman for å levere eit ambisiøst, sterkt, praktisk og effektivt rammeverk for natur. Noreg bidreg òg med finansiering til forhandlingsprosessen. Regnskogssatsinga utgjer Noregs viktigaste og største bidrag til bevaring av naturmangfald globalt, og vi ser regnskogssatsinga i samanheng med forhandlingane. Biomangfald-toppmøtet under Hovudforsamlinga til FN i september 2020, kor blant anna statsministeren tok del, var ein viktig milestein. Statsminister Solberg slutta seg til "Leaders Pledge for Nature", som i ettertid har fått oppslutning frå kring 80 land. One-planet Summit i regi av Frankrike sin president Macron samla i januar 2021 ei rekke statsleiarar til diskusjon om finansiering av innsats for naturmangfald. Statsminister Erna Solberg deltok her saman med blant anna den kanadiske statsministeren Justin Trudeau og den britiske statsministeren Boris Johnson.

Eg ventar at naturmangfald vil inngå på agendaen under G7- møta i juni der Storbritannia er vertskap. Storbritannia er òg vertskap for partsmøtet COP26 i Glasgow under klimakonvensjonen og har vald koplingar mellom klima og natur som eitt av fleire hovudtema. Dei har lagt ein tydeleg strategi om å støtte opp om forhandlingane og utfall frå COP15 i Kina. COP26 vil bli arrangert omkring ein månad etter COP15. FN sitt toppmøte om matsystem finn stad i New York i september 2021. Toppmøtet har fem handlingsspor som skal arbeide fram forslag til løysingar for å gjere dei globale matsystema meir berekraftige. Noreg følgjer spesielt spor 1 om trygg og sunn mat til alle og spor 3 om naturpositiv produksjon.

Arbeidet med det nye rammeverket for natur må ikkje stoppe opp sjølv om verda står i ein utfordrande helsemessig og økonomisk situasjon. Noreg er derfor pådrivar for forhandlingar på nett, for å halde tempo og driv oppe. Eg er særleg opptatt av at arbeidet i arbeidsgruppa som lagar utkastet til det nye rammeverket får halde fram slik at vi får eit godt utgangspunkt for vedtak på COP15 i Kina. Det planleggjast òg møte i komiteane for vitskap og gjennomføring. Eg ventar at dei som ledar arbeidsgruppa vil leggje fram det første formelle utkastet til nytt rammeverk før sommaren. Eg meiner at høgste prioritet no må vere å arbeide for eit best mogleg resultat i forhandlingane. Eit godt resultat inneber både ambisiøse mål og retningslinjer for oppfølging og rapportering av landa sin innsats.

Å lage ein plan for korleis Noreg skal nå dei nye globale måla etter at forhandlingane er avslutta synast eg kan vere ein god idé. Gjennomføring av politikken i naturmangfaldmeldinga og Stortingets behandling av denne vil hjelpe oss eit godt stykke på veg mot gjennomføringa av eit nytt globalt rammeverk. Samtidig må vi, etter at det nye

rammeverket er vedtatt, gjere opp status og vurdere behov for nye grep og tiltak tilpassa utfordringar i Noreg og for å oppnå måla i det nye rammeverket.

Det er viktig at alle sektorar i samfunnet tek del i eit slikt arbeid for å sikre tilstrekkeleg forankring og koordinering. Det vil vere naudsynt med innspelsmøte der frivillige organisasjonar kan gje sine syn i saka. Sametinget skal òg kunne bidra med sitt perspektiv. Klima- og miljødepartementet arbeider tett med aktuelle departement i forhandlingane, og vil òg gjere det i arbeidet med å gjennomføre rammeverket.

Det er ei viss risiko for at COP 15 kan bli utsett av helsemessige grunnar. Ei utsetjing kan ha konsekvensar for når vi kan starte opp med ein plan for oppfølging. Det er òg slik at statane bør bli samde om når dei seinast skal bli ferdig med oppdaterte planar for oppfølging slik at innsatsen for naturmangfald samkøyrast, slik Noreg har foreslått i forhandlingane, jf. submission frå Noreg til konvensjonen av biologisk mangfald av 6.juli 2020. Noreg har her lagt til grunn at planane bør lagast eller oppdaterast innan 2023.

Vurderinga mi er at ein plan for oppfølging bør ferdigstillast så raskt råd er etter at rammeverket for natur er på plass.

Med hilsen

Sveinung Rotevatn

